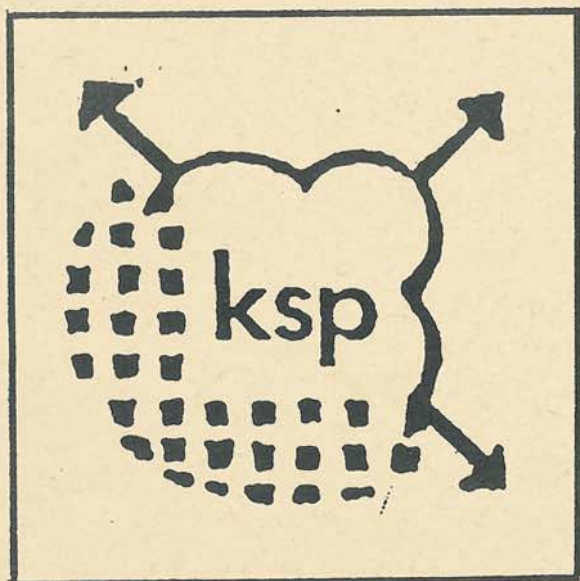
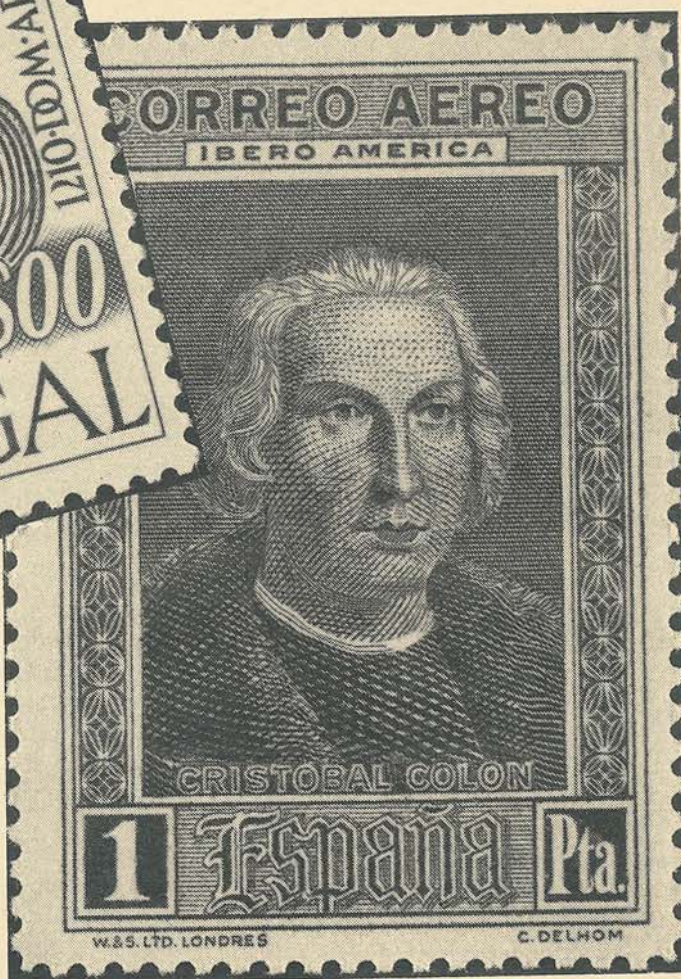

IBERIA

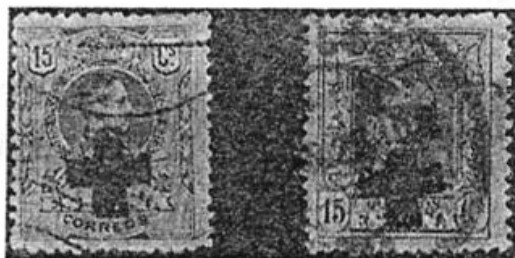

kontaktgroep
spanje ~ portugal

In mijn verzameling bevinden zich 2 zegels van Spanje, waarvan hierbij een afbeelding. Het betreft de zegels Ed. nrs. 270 en 315 van elk 15 centimos met een afbeelding van koning Alfonso XIII uit respectievelijk de series van 1909-1922 en van 1922-1930. Beide zegels zijn voorzien van een opdruk in de vorm van een rood kruis.

Ondanks verschillende pogingen ben ik tot nu toe niet in staat geweest om deze beide zegels met de gemelde opdruk te indentificeren. Voor zover mij bekend komen deze zegels niet voor in een catalogus en bovendien heb ik zo ook niet gevonden in de mij beken de literatuur.

Getuige de -onleesbare- stempels zijn de zegels destijds blijkbaar geaccepteerd in het postale verkeer; ik heb voorts ook geen reden aan te nemen dat de zegels, de stempels of de rode kruis-opdrukken onecht zijn. Noch de stempels, noch de jaartallen bieden mij echter een aanknopingspunt.

Graag zou ik willen weten of iemand meer kan vertellen over deze opdrukzeggels en het hiermee samenhangende verhaal. Mijn telefoonnummer is: 023 - 525.66.81.

Hans Vinkenborg.

Vraag en aanbod

Nogmaals wijzen wij u op deze rubriek. Al onze leden kunnen gratis van deze rubriek gebruik maken!

Wie kan mij helpen aan **vervalsingen van Portugal en gebieden**. Gaarne een berichtje aan of telefonisch: F. van Beekum, Annastraat 20, 6862 CH Oosterbeek. Tel.(tevens fax) 026 - 3342728.

Te koop gevraagd: Zegels, ook series, partijen en collecties **Spaanse Antillen** (Cuba/Puerto Rico/Filipinas), gebruikt of ongebruikt. Ook vervalsingen of zegels op brief (echt/vals) hebben mijn belangstelling. Bovendien ben ik geïnteresseerd in fiscaalzegels en in literatuur over zowel postale als fiscale zegels uit deze koloniën en filatelistische literatuur over de koloniën in het algemeen. Mijn telefoonnummer is: 023 - 5525.66.81

Hans Vinkenborg

Wie kan mij helpen aan **EO-filatelistische brieven van Spanje en aan oude brieven met zegels van Spanje voor 1900**. Ook partijtjes.
Gaarne bericht of telefoon aan C.L.Minderaa, Ernst Casimiriaan 23, 3708 CG Zeist. Telefoon: 030 -692.14.58.

Zoek van **Portugal blokken** Núcleo 30, 49, 81, 86, 88, 89, 92 en 93 alles p.fr. Willem Roemer, Molëndijk 21, 1902 AX Castricum. Tel. 02516 - 5.27.07.

Hebt u iets te vragen of aan te bieden? Deze rubriek is er voor!

Verhoging contributie

Op de ledenvergadering van 25 november 1995 werd door de aanwezige leden unaniem besloten om de contributie te verhogen naar *f* 35,- per jaar.

Bijgaand treft u de acceptgirokaart inzake de (nieuwe) contributie over 1996 aan. Wij verzoeken u deze zo spoedig mogelijk aan de penningmeester van de vereniging over te maken.

Verslag van de ledenvergadering van 25 november 1995

Om 11.15 opende de voorzitter de vergadering en heette de 17 aanwezige leden van harte welkom. Bericht van verhindering werd ontvangen van de heren P. Moorer en L. Zandbergen. Voordat het agendapunt inzake contributieverhoging werd besproken, werd de rondzenddienst nog aangehaald en uitvoerig besproken, aangezien de vereniging met een eigen rondzenddienst nog (extra) inkomsten kan verkrijgen. Een verhoging van de contributie kan dan misschien lager worden gehouden. Een eigen rondzenddienst neemt echter (hoge) kosten met zich mee, zodat hiervan (voorlopig) wordt afgezien. Wel opperde de heer J. Pizarro González het idee om een lijst van de dubbele zegels van elk lid te maken en deze met de eerstkomende 'IBERIA'('s) mee te zenden. Tevens hield de voorzitter een praatje over de verlaging van de paginasubsidie, waardoor een verhoging van de contributie onvermijdelijk werd. Er kwam een lange discussie op gang en de aanwezige leden besloten unaniem om de contributie met *f* 10,- te verhogen naar *f* 35,- per jaar. Een ander agendapunt ging over de viering van het 10-jarig jubileum van onze vereniging in 1997. Daar zal een speciaal boekje of diverse boekjes worden gepubliceerd en de viering zal (misschien) samen kunnen gaan met de viering van de Veldhovense Postzegelvereniging, waarvan ons lid de heer H. Sterrenburg bestuurslid is. Na de rondvraag meldden zich nog enkele

leden voor de standbezetting voor onze vereniging tijdens de FilatelieBeurs in Nieuw Loosdrecht en werd daarna de vergadering door de voorzitter gesloten.

De secretaris

De Núcleo-catalogus 1996

De twaalfde editie van de Núcleo -catalogus voor postzegels van Portugal, de Azoren, Madeira en Macau is verschenen.

Deze editie heeft twaalf bladzijden meer (van 328- naar 340 pagina's). Met name is de kwaliteit van de kleurendruk verbeterd. De prijs bedraagt f 32,50 via Frits van Beekum (secretariaat).

De postzegels van Portugal zijn gemiddeld met zo'n 10 procent in waarde gestegen.

Er zijn enige uitzonderingen: De eerste ongetande zegels zijn slechts 5% in waarde gestegen. In de serie Carlos I van 18922 - 93 vinden we een aantal "uitschieters", soms wel tussen de 20- en 50 procent. Alle afwijkingen en misdrukken zijn ook zo'n 20 - 25% meer waard. De eerste grote portugese series (Hendrik de Zeevaarder, Antonius en Carlos I) zijn 20% meer waard. De opdrukken van 1911 liggen aanmerkelijk hoger (15 - 20%). De nieuwere zegels vanaf 1960 zijn minder in waarde gestegen, tussen de 5 en 7%. De eerste blokken liggen op 15% meer, terwijl de Herdrukken aanzienlijk in waarde zijn vermeerderd, gemiddeld zo'n 20%.

De postzegels van de Azoren hebben gemiddeld een waardevermeerdering van 12%. De eerste zegels zijn meer en de zegels na 1871 zijn minder gestegen. Ook hier laten de Herdrukken een stijging van 15% zien.

De kleine gebieden (Angra, Horta, Ponta Delgada en Funchal) zijn maar 6% gestegen, met uitzondering van de Herdrukken, die 15% meer halen.

De zegels van Madeira zijn gemiddeld 9% in waarde toegenomen, met uitzondering van de zegels voor 1868, die 16% meer waard zijn. Ook hier zijn de Herdrukken 15% gestegen.

Tenslotte de zegels van Macau. Hier een gemiddelde waardevermeerdering van 14 procent. De Ceres opdrukken zijn aanmerkelijk meer gestegen: 30%. De postzegels van 1949 zijn aanmerkelijk minder in waarde gestegen, met hier dan weer een uitzondering voor de blokken. De Núcleo-catalogus blijft een prettig en handzaam boek voor de Portugal-verzamelaar.

J.Chr. Vanderstadt.

Cereszegels 1918 - 1919 (3)

Gedurende de jaren 1918 en 1919 was er een zekere stabiliteit in de papierkwaliteit. De leveranties bleken te komen van het Engelse huis 'Waterlow', Pontinhado en Losangos verticaal papier, medio.

Toch waren er wat haperingen in de leveringen, zodat de Casa da Moeda gedwongen werd tijdelijk andere bronnen te gebruiken. Zo was in maart 1918 het Pontinhado papier verbruikt en moest men op papier dat bestemd was voor fiscale zegels en wissels de Cereszegels drukken: Pontinhado irregular. In de loop van de maand werden op dit papier in tanding 15 : 14 de volgende zegels gedrukt: 1/2 C., 1 C. en 2 1/2 C.

Toen in april 1918 het bij 'Waterlow' bestelde Pontinhado verticaal papier (nog) niet was aangekomen, nam men genoegen met papier van nationaal papierfabrikaat, de papierfabriek Abelheiza (Guilherme Graham & Co). Het betrof een Pontinhado papier van onregelmatige en onbepaalde kwaliteit. Men noemde het Pontinhado Nacional. Dit papier wordt door de verzamelaar vaak - ten onrechte - verwisseld met het produkt van de Engelse leverancier 'Waterlow', Pontinhado en Losangos dus. In enkele catalogi wordt Pontinhado Nacional bij het papier Liso(?) ingevoerd.

Van april tot eind juli 1918 werd dus deze 'onzekere' kwaliteit Pontinhado (Liso) papier gebruikt voor de druk van de zegels van: 1/2 C., 1 C., 2 C., 2 1/2 C., 3 1/2 C., 7 1/2 C. en 10 C. Nog steeds in de 15 : 14 tanding.

Van augustus 1918 tot juni 1919 werd opnieuw het Engelse papier Pontinhado en Losangos gebruikt en werden zegels in de volgende waarden gedrukt: 1/4 C., 1/2 C., 1 C., 1 1/2 C., 2 C., 3 C., 3 1/2 C., 5 C., 7 1/2 C. en 8 C., in de 15 : 14 tanding. Ondertussen bleef men in papier Porcelana Colorido de zegels 30 C., 50 C. en 1 Esc. uitgeven.

Begin juni 1919 begon de Casa da Moeda opnieuw het nationale papier te gebruiken (Pontinhado Irregular). De leverancier was Guilherme Graham en op dit papier verschenen de waarden 1 C., 2 C., 8 C. en 10 C. in de 15 : 14 tanding.

In dezelfde maand juni 1919 ging men weer het papier Pontinhado en Losangos gebruiken van het huis 'Waterlow' en dit werd gecontinueerd tot maart 1920. Toen dit papier in gebruik was, werd in januari 1920 een nieuwe perforatiemachine in gebruik genomen, die naast de '15 : 14-machine' functioneerde: de 12 : 11 1/2 tanding.

Op alle gebied liet de invloed van de oorlog zich gelden: levenskosten en grondstofprijzen stegen en natuurlijk ontkwamen de posttarieven daar niet aan. Met Decreet 5856 werd op 5 juni 1919 bepaald dat de tarieven aanzienlijk aangepast

moesten worden, Er moesten dus nieuwe zegels worden gedrukt en oude waarden moesten verdwijnen.

Portaria (Staatsdecreet) nummer 1893 van 19 juni 1919 creëerde de volgende zegels: Núcleo 226, 228, 230, 231 en 232 respectievelijk de 4 C. lichtgroen; de 6 C. lila-roze; de 12 C. grijsblauw; de 13 1/2 C. grijsblauw en de 14 C. blauw op geel papier. Tevens werd in dit decreet een 18 C. opgenomen, maar deze werd nooit gedrukt. De waarden 3 1/2 C. en 30 C. werden niet meer gedrukt, maar bleven circuleren tot ze op waren (Núcleo 225 en 234). De zegel van 20 C. werd nu op zalmkleurig papier gedrukt, Porcelana omdat het groene papier dat tot dan toe was gebruikt, opraaakte. Núcleo 217, de 20 C. bruin op groenkleurig papier, wordt Núcleo 233, bruin op zalmkleurig papier.

De basis uitgifte van de Cerestypen in 1919 bestond dus uit de volgende waarden:

- de 1/4 C. sepia voor de kranten binnenland en koloniaal;
- de 1/2 C. zwart;
- de 1 C. bruin voor drukwerk binnenland, vroeger 1/2 C.;
- de 1 1/2 C. groen voor drukwerk buitenland en koloniën;
- de 2 C. oranje voor briefkaarten binnenland, vroeger 1 C.;
- de 3 C. rood voor briefkaarten buitenland;
- de 4 C. groen voor brieven binnenland, vroeger 3 1/2 C.;
- de 5 C. bistre;
- de 6 C. lila-roze voor brieven naar de koloniën en aantekenrecht, vroeger 5 C.;
- de 7 1/2 C. donkerblauw voor brieven buitenland;
- de 8 C. ardoise voor brieven binnenland met dubbele port;
- de 10 C. steenrood voor aangetekende brieven binnenland;
- de 12 C. grijsviolet voor aangetekende brieven naar de koloniën;
- de 13 1/2 C. grijsblauw voor de aangetekende brieven naar het buitenland; de 14 C. blauw op geelachtig papier voor de aangetekende brieven binnenland met dubbele port;
- de 15 C. lila-rood;
- de 20 C. bruin op zalmkleurig papier;
- de 50 C. oranje op zalmkleurig papier;
- de 1 Esc. groen op blauw papier.

Tot 1920 werd zoals vermeld het Pontinhado en Losangos papier gebruikt, met uitzondering van de waarden 20 C., 50 C. en 1 Esc., die zoals voorheen gedrukt werden op gekleurd Porcelana Colorido papier en met uitzondering van de 14 C. die op geel Porcelana papier werd gedrukt. (wordt vervolgd).

Dit artikel is opgedragen aan Dr. Frederico Lopes, vermaard Portugees filatelist.

Jan van Gerwen en Frits van Beekum.

Vervalsingen van Portugal

De 'Kroonzegels' (3)

De Portugese koloniën verzamelaar kent ze ongetwijfeld: de zogenaamde 'Kroonzegels'. Angola was de eerste kolonie waar de kroonzegels op 1 juli 1870 verschenen, naar een ontwerp van Augusto Fernando Gérard. De landnaam van Angola staat in de bovenste balk. De cirkel om de kroon is volledig gevuld met een versiering. Daarna volgde - met 'CORREIO' in de bovenste balk en de landnaam in de cirkel : S. Tomé e Príncipe (ook 1870, juiste datum is niet bekend); Moçambique (1 juli 1876); Cabo Verde (1 januari 1877); India Portuguesa (1 juli 1877); Guiné (1880); Macau (1 maart 1884) en Timor (1 juli? 1884).

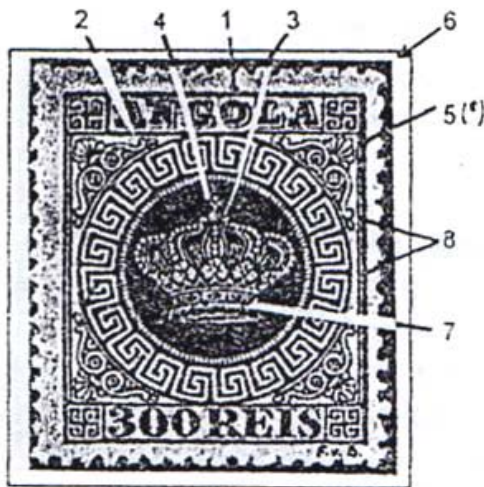
Onlangs las ik nog een stukje over (alleen) de Fournier vervalsingen van de kroonzegels in het blad van onze zustervereniging in Engeland, de Portuguese Philatelic Society (PPS). Het stukje is geschreven door de heer D.J. Davies. Hij haalde ook een 'kenmerk' bij de Fournier-ervalsingen aan, namelijk "het rechterlijntje van het derde blad in het rechterboven ornament loopt niet door", welke niet altijd opgaat, aangezien ik ook echte zegels heb, die deze variant hebben. Verder in dit artikel meer hierover.

In Iberia nummer 14 en 15 was ik al begonnen met de omschrijving van de Kroonzegels. Met dit stukje wil ik nu een totaal beeld van de bij mij bekende vervalsingen van de kroonzegels geven, met inbegrip van de Fournier-ervalsingen. Een lastige taak, aangezien dit stukje volledig op eigen bevindingen en onderzoeken berust. Ik hoop dan ook dat op dit artikel de nodige verbeteringen en aanmerkingen komen.

Op de navolgende bladzijden beschrijf ik eerst de kenmerken/karakteristieken van de echte zegels, daarna die van de valse zegels. Beginnend met Angola, waarna de rest van de koloniën wordt behandeld, aangezien de beeltenis van de rest van de koloniën gelijk is. De opdrukken die Francois Fournier (geb.: 24 april 1846 - overleden 12 juli 1917) heeft gemaakt, werden alleen - zover ik kan nagaan - op zijn eigen vervalsingen gebruikt, zodat ik alleen de valse opdrukken van 'Guiné' zal beschrijven - deze komt men af en toe wel eens tegen - en niet de opdrukken van 'Timor' op Macau.

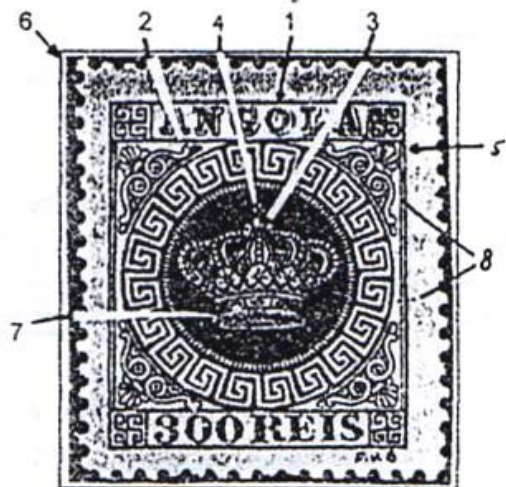
Echt (genuine)

Kenmerken echte zegels:

- 1 - schaduwlijn in 'O' loopt door
- 2 - diepe bocht in krul linkerboven-ornament
- 3 - 'appel' (duidelijk) los van kroon
- 4 - linksboven gleuf of opening (tot centrum) in kruisje
- 5 - rechterlijntje van 3e blad loopt volledig door (*)
- 6 - kamtanding 12 1/2
- 7 - streepjes onder cq aan kroonband
- 8 - binnenlijn dunner dan buitenlijn kader
(*) zie tekst

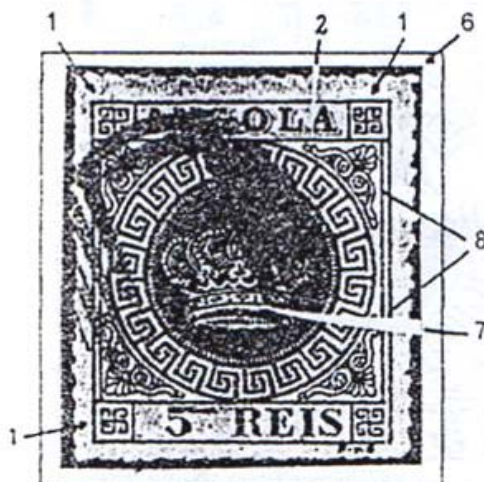
Vervalsing 1 (forgery) Fournier

kenmerken valse zegels:

- 1 - schaduwlijn in 'O' loopt (onder) niet door
- 2 - stompe krul aan dit ornament
- 3 - 'appel' (bijna) legen kroon
- 4 - in alle hoeken gleuf/opening in kruisje
- 5 - rechterlijntje van 3e blad loopt niet door
- 6 - lijntanding 12 1/2
- 7 - geen streepjes aan kroonband
- 8 - boven zijn beide lijnen even dik; onder is binnenlijn iets dunner dan buitenlijn

Vervalsing 2 (forgery) Spiro

Kenmerken valse zegels:

- 1 - hoekornamenten te klein (vooral linksonder)
- 2 - stompe korte krullen (binnen)ornamenten
- 6 - lijntanding 13
- 7 - geen streepjes aan kroonband
- 8 - binnen- en buitenlijn even dik

Vervalsing 3 (forgery) '4 1/2 parel'

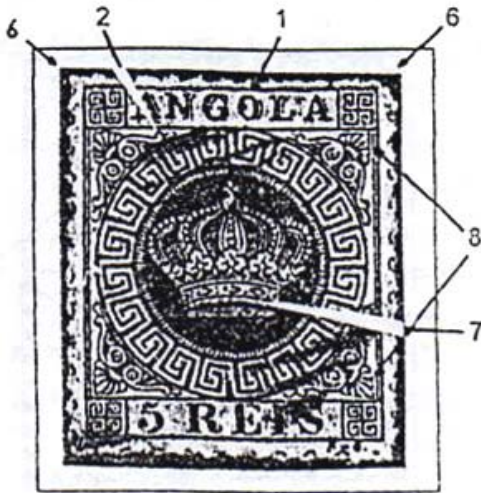

kenmerken valse zegels:

- 1 - '4 1/2 parel' in voorkant kroon
- 2 - stompe krul aan linkerboven-ornament
- 3 - schaduwlijn in 'O' loopt in een 'hoek'
- 6 - lijntanding 12 1/2
- 8 - binnen- en buitenlijn even dik

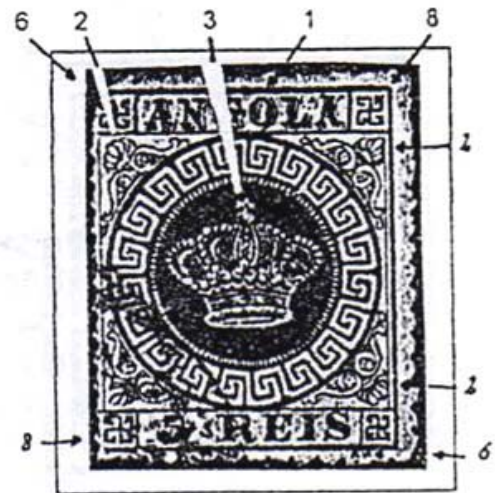
Vervalsing 4 (forgery)

Kenmerken valse zegels:

- 1 - schaduwlijn 'O' vrijwel weggefallen
- 2 - stompe korte krullen linkerboven-ornament
- 6 - lijntanding 11 (met zwarte randen)
- 7 - geen streepjes aan kroonband
- 8 - versiering ornamenten 'driehoekig'

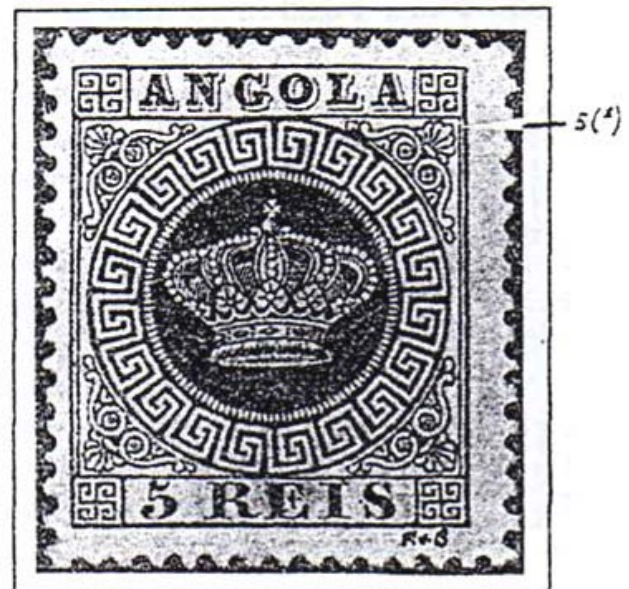
Vervalsing 5 (forgery)

kenmerken valse zegels:

- 1 - schaduwlijn 'O' loopt niet door
- 2 - afwijkende binnen-ornamenten
- 3 - kruis lijkt meer op 'windvaan'
- 6 - lijntanding 12½
- 8 - hoek-ornamenten rechtsboven en linksonder staan andersom

In het stukje over de Fournier-vervalsingen van de heer D.J. Daviës kwam een echtheidskenmerk naar voren over het ontbreken van een doorlopend lijntje van het 3e blad in het linkerboven ornament (zie punt 5 met (*)). Dit kenmerk is niet altijd juist. Hiernaast ziet u een echt zegel waar ook het 3e lijntje van het linkerboven ornament ontbreekt. Misschien dat Francois Fournier (toevallig) een zelfde echt exemplaar in handen had, toen hij zijn vervalsingen ging vervaardigen. Bij punt 8 (*) van de kenmerken

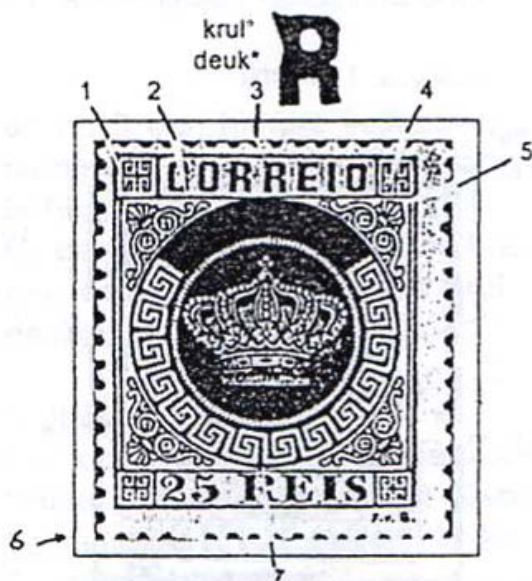
wordt beschreven dat de binnenlijn dunner is dan de buitenlijn van het kader. Bij de Fournier-vervalsingen zijn de kaderlijntjes boven de stippellijn even dik, onder de stippellijn wordt het buitenste lijntje iets dikker.

Naast de Fournier-vervalsingen komen ook de vervalsingen van Philip Spiro uit Hamburg aardig veel voor. Snel herkenbaar door de zogenaamde 'open kast' stempel naar Engels ontwerp. Ongebruikte exemplaren bestaan nauwelijks, en de vervalsing is dermate slecht dat ze ook zonder de 'open kast' -stempel makkelijk te herkennen zijn.

De overige vervalsingen van de kroonzegels van Angola komen gelukkig weinig voor. Van vervalsing nummer 3, de '4 1/2 parel'-ervalsing, heb ik slechts één exemplaar. Ik heb deze vervalsing zo genoemd, aangezien de onderste parel in de voorkant van de kroon onder het kruis slechts voor de helft zichtbaar is. Bij de overige vervalsingen zijn alle parels volledig zichtbaar. Bij vervalsing nummer 4 kan ik vertellen dat de cijfers en het woord 'REIS' bij de hogere waarden zeer klein zijn uitgevallen, zeker voor de helft kleiner. Ook de zwarte (bij de '5 Reis'-zegel of bij de andere waarden in de kleur van de zegel) randen zijn niet zichtbaar, maar de rest van alle kenmerken komen overeen. Vervalsing nummer 5 heeft dusdanige hoekornamenten dat ze meer op platliggende en gedraaide hakenkruizen lijken dan op de met veel krullen versierde ornamenten van de originele zegels.

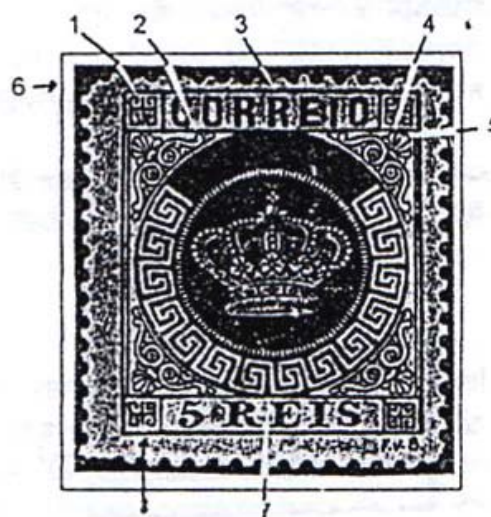
Echt (genuine)

Kenmerken echte zegels:

- 1 - hoek-ornament staat gecentreerd
- 2 - lange krul aan linkerboven-ornament
- 3 - 2e 'R' van 'CORREIO' heeft krul en deuk*
- 4 - rechterboven-ornament komt niet tegen kader
- 5 - rechterlijntje van 3e blad loopt volledig door
- 6 - kamtanding 12 1/2
- 7 - cirkel komt niet tegen kader

Vervalsing 1 (forgery) Fournier A
(Cabo Verde + Guiné, Macau + Timor, zie kenmerken nummers 1 en 8)

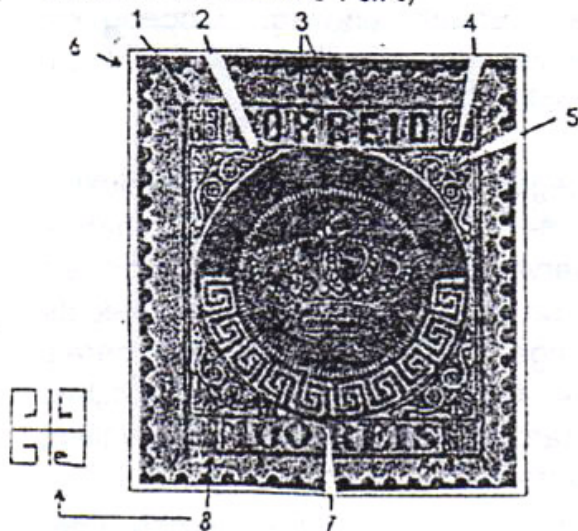

kenmerken valse zegels:

- 1 - dit ornament staat gedecentreerd (-links)
- 2 - korte stompe krul aan dit ornament
- 3 - 'R'en in 'CORREIO' zijn gelijk
- 4 - dit ornament komt tegen kader !
- 5 - rechterlijntje van 3e blad loopt niet door
- 6 - lijnttanding 12 1/2
- 7 - cirkel komt tegen kader !
- 8 - opening tussen krul en kruis v.ornament

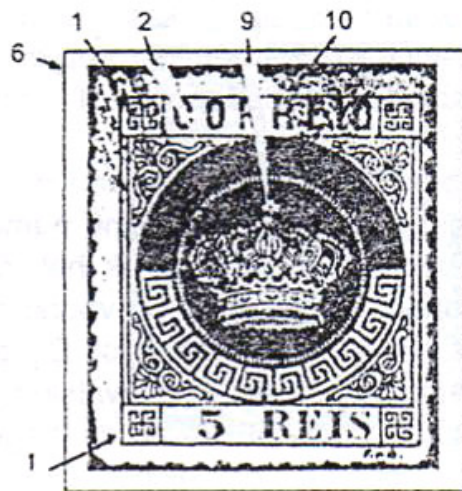
Vervalsing 1 (forgery) Fournier B
(India, Mozambique, S. Tomé e Príncipe,
zie kenmerken nummers 1 en 8)

Kenmerken echte zegels:

- 1 - hoek-ornament staat wel gecentreerd
- 2 - stompe (soms 'puntige') krul aan l.boven-ornament
- 3 - 'R'en in 'CORREIO' zijn gelijk
- 4 - ornament rechtsboven komt tegen kader !
- 5 - rechterlijntje van 3e blad loopt niet door
- 6 - lijntanding 12 1/2
- 7 - cirkel komt tegen kader !
- 8 - 'afwijkende' krul (*) in hoekornament links onder

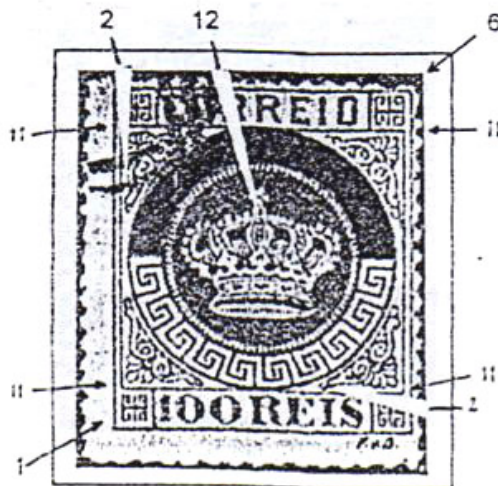
Vervalsing 2 (forgery) Spiro A

kenmerken vaise zegels:

- 1 - zie vervalsing 'ANGOLA' Spiro onder 1
- 2 - stompe korte krullen binnenste ornamenten
- 6 - lijntanding 13
- 9 - stip/punt in kruis i.p.v. rondje
- 10 - 'CORREIO' 'hangt' aan bovenrand

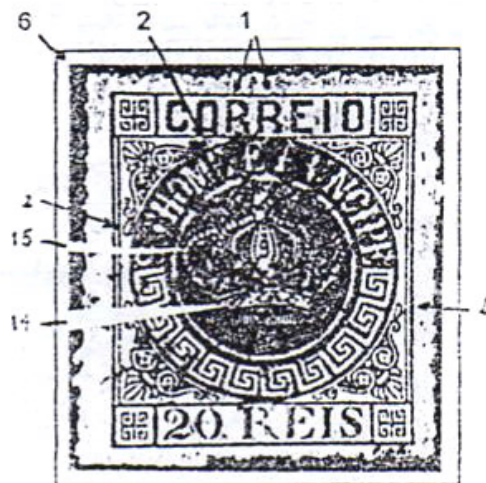
Vervalsing 2 (forgery) Spiro B

Kenmerken vaise zegels:

- 1 - hoekornament links onder te klein
- 2 - stompe korte krullen (binnen)ornamenten
- 6 - lijntanding 13
- 11 - kaderlijntjes lopen niet door
- 12 - '4 parels' in voorkant kroon onder 'appel'

Vervalsing 3 (forgery)

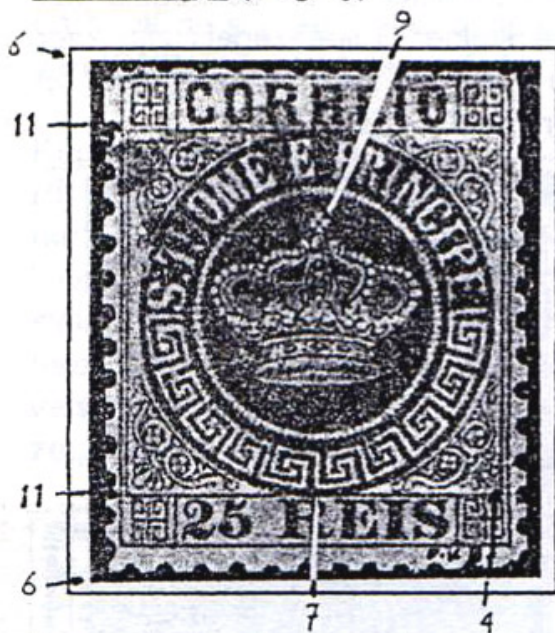

kenmerken vaise zegels:

- 1 - 'openingen' in de 'R'en' zijn groot
- 2 - krullen ornamenten lopen (te) lang door
- 6 - lijntanding 12
- 14 - alleen grote ruitvormige juwelen in kroon
- 15 - (teveel) parels op kroon lopen bijna in rechte lijn

Vervalsing 4 (forgery)

Kenmerken valse zegels:

- 4 - ornament r.o. komt tegen kader
- 6 - lijntanding $11\frac{1}{2}$
- 7 - cirkel komt tegen kader
- 9 - stip/punt in kruis i.p.v. rondje
- 11- kaderlijntjes lopen niet door

Bij een nader onderzoek bleek dat Francois Fournier bij de overige koloniën twee verschillende cliché's heeft gebruikt. De eerste, type A, werd alleen gebruikt bij Cabo Verde, inclusief de opdrukken van 'Guiné' en bij Macau, inclusief de opdrukken van Timor (zie foto type A). Bij Timor heeft Fournier ook de '10 Reis' groen 'Timor op Moçambique' vervalst. Daar geldt uiteraard Fournier type B. Type B is van toepassing voor India, Moçambique en S. Tomé e Príncipe (zie foto type B).

Bij de Spiro vervalsingen heeft men ook twee typen. Het eerste type (A) is gebaseerd op de 'ANGOLA'-vervalsing. De hoekornamenten zijn van de Angola-zegels. Later heeft hij zijn fout gecorrigeerd

en heeft een nieuwe vervalsing gemaakt (zie foto Spiro B). Vervalsingen nummer 3 en 4 hebben dusdanige afwijkingen dat deze weer gemakkelijk te herkennen zijn.

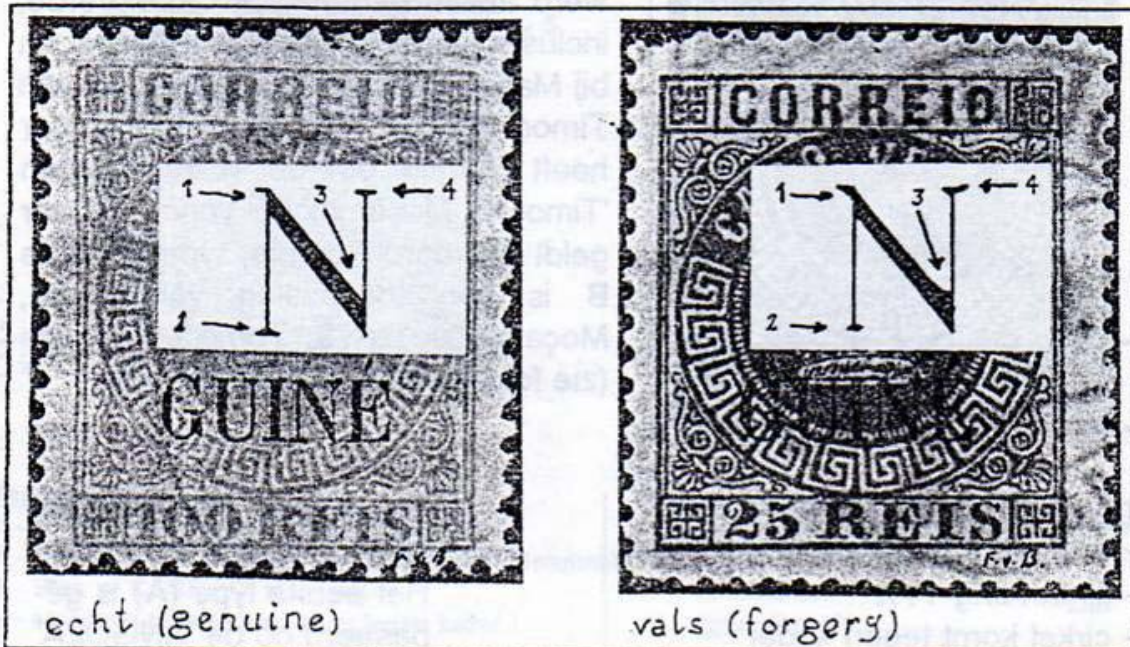
Bij de echte kroonzegels heeft de tweede 'R' van 'CORREIO' een krul^o en een deukje* (zie foto). De krul^o is niet altijd goed zichtbaar, maar het deukje* is altijd aanwezig.

GUINÉ

De kroonzegels van Guiné hebben twee verschillende opdrukken met 'Guiné' op de zegels van Cabo Verde. De grote opdruk uit 1880 is vervaardigd in Lisboa en de kleine opdruk 'Guiné' uit 1882 is lokaal in Guiné gedrukt. Zowel van de grote- als de kleine opdruk ben ik alleen vervalsingen van Francois Fournier tegengekomen, maar ik ben van mening dat ook andere vervalsingen van de kleine 'Guiné' bestaan,

aangezien het opdruk(hand)stempeltje vrij primitief is en de zegels van Cabo Verde niet kostbaar zijn. De echte kleine 'Guiné'-zegels zijn zeer schaars en daardoor (zeer) kostbaar. De 100 Reis ziet men wel eens op Portugese veilingen, maar ze brengen minimaal f 150,-- op.

Kenmerken Grote Opdruk

Voor de kenmerken van de zegels moet men de vervalsingen (nummer 1) van Fournier type A nemen. De opdruk is machinaal in Lisboa met één plaat (4 bij 7 cliché's) op de zegels van Cabo Verde gedrukt.

Aan de 'N' van 'Guiné' kan men de opdruk-vervalsing het beste herkennen. Bij punt 1 is een duidelijke schreef, de schreven van punt 2 en 4 rusten precies in het midden van de benen van de 'N' en bij punt 3 heeft de inkeping tussen de dwarsbalk en het rechterbeen van de 'N' een scherpe hoek. De vier aangegeven punten zijn met elkaar 'verbonden'. Indien bijvoorbeeld de inkeping bij punt 3 iets teveel inkt heeft, waardoor deze inkeping iets rond is geworden, dan zijn de 3 overige punten goed zichtbaar. Een ander voorbeeld. Op de foto staat een echt exemplaar dat een vervorming heeft aan punt 4, een 'klodder' aan de schreef, maar de punten 1 tot en met 3 zijn wel goed en duidelijk zichtbaar.

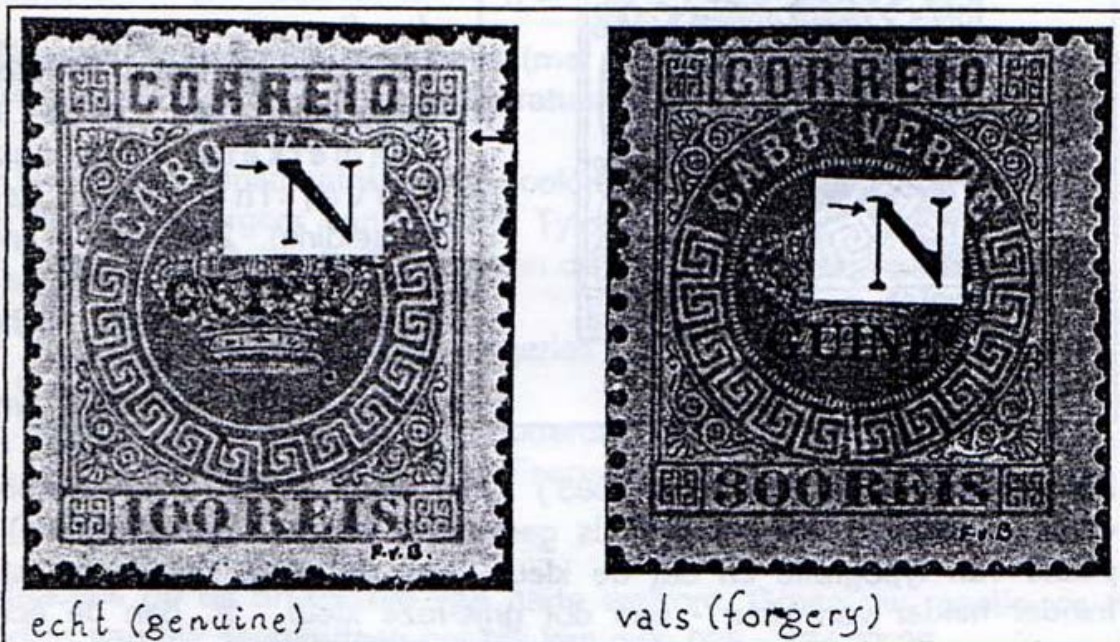
Bij de vervalsingen van Guiné gelden de punten 1 tot en met 4 altijd: bij punt 1 is de schreef iets naar binnen afgerond; bij punt 2 is de schreef vrij (te) kort; bij punt drie is de inkeping altijd 'volgelopen' en is daardoor

afgerond; bij punt 4 loopt het rechtergedeelte van de schreef iets omhoog en heeft de schreef in het midden een (klein) deukje. Het accent op de 'E' van 'GUINÉ' is altijd dik gedrukt.

Kenmerken Kleine Opdruk

Bij de kleine 'Guiné'-opdruk kan men de vervalsing (ook) aan de 'N' herkennen, maar ook aan het zeer scheefstaande accent op de 'e' van 'Guiné' en aan de opdruk zelf. De opdruk bij de echte zegels is met een klein handstempeltje gedaan. De inkt is niet gelijkmatig op het zegel terechtgekomen (zie foto). Het accent op de 'e' van 'Guiné' staat bij de valse exemplaren veel te scheef (zie foto), terwijl het accent bij de echte zegels de helft minder schuin staat.

De dwarsbalk van de 'N' van 'Guiné' loopt bij de echte zegels naar boven in een soort 'V-vorm'. Dit komt omdat de dwarsbalk van de 'N' doorloopt naar de linkerbuitenkant van de schreef (zie pijl). Bij de valse zegels loopt de dwarsbalk tot het linkerbeen van de 'N' en is de schreef linksbovenaan duidelijk zichtbaar. Overigens is het woord 'Guiné' bij de valse exemplaren zeer duidelijk leesbaar en heeft 'Guiné' geen 'witte vlekjes' in de opdruk. De inkt heeft het woord 'Guiné' volledig gepakt. Een bijzonderheid van het echte exemplaar op de foto met de 'kleine Guiné' opdruk is, dat het 'rechterlijntje van het 3e en 4e blad niet doorloopt' (zie pijl).

Francois Fournier heeft ook enkele (post)stempels vervalst, maar ook hier geldt dat deze alleen gebruikt zijn op zijn eigen vervalsingen, daarom zal ik hierop niet verder ingaan.

"Last but not least" wil ik nog de vervalsing van Jean de Sperati (geb.: 14 oktober 1884 - overleden 28 april 1957) vermelden. Van de kroonzegels heeft hij slechts één kroonzegel vervalst, namelijk de '20 Reis' roze van Moçambique. De afbeelding is uit het boek 'The work of Jean de Sperati', uitgegeven in 1955 door de British Philatelic Association en geeft de kenmerken van deze vervalsing aan (zie afbeelding). Zelf ben ik nog geen Sperati-exemplaar tegengekomen, maar ik heb wel een echt exemplaar in mijn bezit (gebruikt met stempel 'Correio de

Moçambique - 28 september 1885'). Het enige wat ik u kan vertellen over dit zegel is dat het zegel is gedrukt in vlakdruk (fotolithografie) in plaats van typografie en dat de kleur van de valse zegels een stuk minder helder van kleur - een dof grijs-roze kleur - is, dan de echte zegels.

Kenmerken

- i - In de onderste dwarsbalk en in het been van de 'E' van 'Correio' zijn inkepingen.;
- ii - In het woord 'Moçambique' is tussen de letters 'A' en 'M' een witte gleuf in de achtergrond/in de cirkel, een andere gleuf in de onderste cirkel van de 'B' en een witte vlek door het rechterbeen van de 'U';
- iii - De '2' van de '20' heeft bovenaan in het centrum van de cirkel een zeer kleine breuk;
- iv - In het woord 'REIS' zijn diverse kleine vlekjes, zoals in de voet van de 'R', beneden in het been van de 'E' en rechtsbeneden in de 'S'.

Deze laatste vervalsing (van Sperati) is verreweg de beste vervalsing, ondanks dat ik geen één exemplaar in mijn handen heb gehad. Mocht iemand in onze vereniging een Sperati-ervalsing in zijn bezit hebben, wil ik deze graag verder en nauwkeuriger bestuderen.

Heeft iemand andere vervalsingen in zijn bezit, die niet in dit artikel zijn opgenomen, hoor ik dat uiteraard ook graag.

Nu naar mijn mening alles een beetje op een rij(tje) staat over de vervalsingen van de kroonzegels, hoop ik dat iedereen na het lezen van dit artikeltje de falsificaten uit zijn verzameling kan halen. Bij twijfelgevallen kunt u mij gerust benaderen voor een nader onderzoek en/of keuring.

Naast mijn studie en onderzoek (met eigen materiaal) inzake de kroonzegels heb ik ook bronnen en literatuur geraadpleegd, deze zijn:

- De Núcleo/Afinsa catalogus 'Ex-colónias Portuguesas 1994;
- 'Philatelic Forgers' van Varro E. Tyler uit 1991;
- 'The work of Jean de Sperati' van de British Philatelic Association uit 1955;
- 'Fournier album of philatelic forgeries' van Union Philatélique de Genève uit 1928;
- 'Falsificatenverzameling' v.d. Rotterdamsche Philatelisten-Vereeniging (mijn dank aan de heren R.M. Feenstra en J.F. Rodenburg).

Reacties op dit artikel zijn van harte welkom. Graag uw reactie via het adres van het secretariaat; per fax kan ook: 026 - 334.27.28.

Mocht u gebruik van dit artikel willen maken voor publicatiedoeleinden, graag voorafgaand toestemming vragen via het secretariaat.

Frits van Beekum.

Controlenummers op Spaanse postzegels

Ongetwijfeld zullen velen van onze leden zich wel eens hebben afgevraagd waarom een fiks aantal emissies van Spanje uit het begin van deze eeuw controlenummers op de achterzijde van de zegel hebben.

Als we de emissie van 1875 niet meetellen, dan beginnen die rugnummers bij de serie "Cadet" van 1901.

We vinden die controlenummers op de achterzijde van de zegels meestal in blauw en soms in groen of zwart. De laatste twee kleuren zijn betrekkelijk schaars.

De reden voor de Spaanse PTT tot het opdrukken van de controlenummers is in feite zonder meer interessant.

De moderne zegels van Spanje kunnen slechts worden gekocht op twee plaatsen, de eerste zijn de postkantoren en de tweede zijn de monopolie tabakswinkels van de overheid.

In ons land en veel andere landen is de verkoop van postzegels geheel vrij. In feite kan en mag iedereen in ons land postzegels verkopen. Het maakt niets uit of men dat doet tegen de nominale waarde of dat men er iets meer voor vraagt of zelfs wanneer men ze verkoopt onder nominaal, het zal PTT nog de overheid iets uitmaken.

De Spaanse overheid echter verbiedt deze vrije handel in postzegels nadrukkelijk en er staan zelfs bijzonder zware straffen op wanneer men deze regels overtreedt. Zoals gezegd alleen de overheidstabakswinkels en de postkantoren mogen de koersende zegels verkopen.

Het is interessant om te weten hoe het systeem met de controlenummers werkt.

Voordat de gom op de postzegels wordt aangebracht, worden op de achterzijde van het vel de controlenummers gedrukt. Daarna wordt de gom aangebracht.

De distributie van de zegels over de verschillende plaatsen en de daarbij behorende verkooppunten, wordt administratief voortreffelijk bijgehouden. Zo weet de overheid precies waar bepaalde series nummers zijn geplaatst, tot zelfs op welk postkantoor of welke tabakswinkel. Later is dus precies te traceren waar een zegel werd gekocht en dat was om bepaalde redenen van belang.

Het was geruime tijd in Spanje een soort gewoonte (in het bijzonder op het arme platteland) om er voor te zorgen dat een "dure" postzegel nog eens kon worden gebruikt. Daartoe werd de voorkant van de zegel voorzien van een fijn laagje gom. Wanneer de zegel op een brief was geplakt en op het postkantoor was afgestempeld, was vervoerd en bezorgd, dan werd de gomlaag op de voorkant samen met het stempel verwijderd en men kon de zegel weer gebruiken.

Dat was de Spaanse overheid een doorn in het oog en door de zegels te voorzien van een controlennummer op de rug en het bijhouden van een correcte distributie-organisatie en -administratie, kon men de strijd tegen het "hergebruik" aanbinden.

Om te beginnen moest er uiteraard een vermoeden van hergebruik bestaan wilde men er iets tegen ondernemen. In dat geval werd gekeken naar het rugnummer van de betreffende frankeerzegel. Bleek dat die wat distributie betreft thuishoorde in Barcelona, terwijl hij nu op een brief zat vanuit Valencia en de zegel was met gom op de brief geplakt, dan was er sprake van hergebruik en dat was verboden. De afzender was fout en werd bestraft!

In feite was het bijzonder moeilijk om in Spanje anoniem een brief te verzenden, want door identificatie van de postzegel was na te gaan op precies welk postkantoor of in welke tabakswinkel de zegel was gekocht.

We moeten hierbij rekening houden met het feit, dat toen in het begin van deze eeuw zelfs grote plaatsen, kleine provinciesteden waren waar bijna iedereen iedereen kende. Laat staan op het platteland!

De controle van de overheid op de verkoop van postzegels was zeker in die tijd zwaar. Regelmatig werden, in het bijzonder de overheidstabakswinkels, bezocht door speciale agenten die grondig de voorraad controleerden. Daarbij keken ze of de nummers wel klopten met de nummers van de verzendingen naar de betreffende winkel, terwijl tevens werd gekeken of er geen valse nummer of ongenummerde zegels in voorraad waren. Met degene die werd betrappt moest men medelijden hebben, want de straffen waren rigoureuus! Zo heeft men het hergebruik vrijwel weten uit te bannen.

Los van het feit, dat voor ons filatelisten het weten van de reden om controlenummers op de Spaanse postzegels aan te brengen zeker interessant is, hebben ze voor de in de "Cadetserie" geïnteresseerde filatelist belangrijk nut.

De "Cadetserie" werd uitgebracht in twee delen en wel een emissie in 1901 en een tweede emissie in 1905. Deze beide emissies zijn dank zij de controlenummers gemakkelijk te identificeren. De eerste emissie van 1901 heeft steeds een controlennummer van zes cijfers, zonder een letter er voor.

De tweede emissie van 1905 heeft steeds een hoofdletter, gevolgd door zes cijfers. De gebruikte letters kunnen zijn de A, een B, de C of de D.

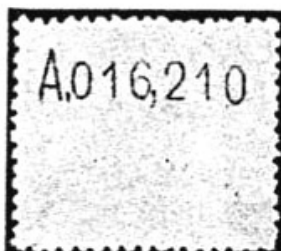
Elke emissie kende ook een serie met de nummers 000.000 op de rugzijde van de postzegels. Dat waren de eerste drukken die gezonden werden naar de U.P.U. the Universal Postal Union te Bern in Zwitserland. Men kan ze beschouwen als "Specimen-postzegels".

Net zo goed als overal een ook nog tegenwoordig er uitzonderingen op de regel voorkomen zo was dat ook toen. Er zijn enkele zegels zonder controlennummer en er zijn er zelfs met dubbele en driedubbele controlenummers. Het zijn schaarse uitzonderingen.

T.v.D.

Emissie van 1901

Emissie van 1905 (letter A en letter D)

Naschrift bij

De Spaanse expeditionele legers in Mexico (in 1829 resp. 1862)

In het hierboven aangehaalde artikel, geplaatst in ons blad van november 1995, heb ik in de slotlinea melding gemaakt van het feit, dat de in het artikel beschreven zegels wegens de bijzondere afstempeling een handelswaarde hebben van 325 maal de waarde, die in de catalogus staat vermeld. Het betreft hier (om uw geheugen op te frissen) Mexicaanse afstempelingen op de zegel Ed. nr. 8 van de Spaanse Antillen van 1 Real groen met de afbeelding van koningin Isabel II uit 1857.

De gemelde prijsnotering was de laatst bekende prijsnotering afkomstig uit de catalogus van Galvez van de Spaanse koloniën uit 1950-51.

Inmiddels is van alle drie de beschreven afstempelingen een zeer recente prijs bekend geworden, die werd gerealiseerd op de veiling van Soler y Llach te Barcelona in december 1995. Ten opzichte van een "gewoon" afgestempelde zegel dient thans een aanzienlijk hogere waardeindicatie te worden aangehouden:

Ed. nr. 8 met een "MUDO"-stempel	800 x cat.waarde
Ed. nr. 8 met een "Division"-stempel	1.200 x cat. waarde
Ed. nr. 8 met een "Inversie-Veracruz"-stempel	1.200 x cat. waarde

Het moge duidelijk zijn, dat het zeer de moeite loont om uw collectie na te kijken op de eventuele aanwezigheid van deze afstempelingen.
Je weet maar nooit!

Hans Vinkenborg.